gemeente opmeer

Operationeel Programma Riolering

2021

Versie 1, vastgesteld B&W

Inhoud

1. INLEIDING EN EVALUATIE 2

1.2 EVALUATIE OPERATIONEEL PROGRAMMA RIOLERING 2020 2

1.2.1 AANLEGPROGRAMMA 2020 2
1.2.2 ONDERZOEKSPROGRAMMA 2020 2
Visuele inspectie vanuit het riool 3
Buitengebied 3
Borrelende riolering Merelstraat en omgeving 3
1.2.3 MAATREGELENPROGRAMMA 2020 4
Reparatie, renovatie en vervanging gemalen, persleidingen en drukrioleringsunits 4

2. OPERATIONEEL AANLEGPROGRAMMA 2021 5

2.1. INLEIDING 5
2.2. AANLEGPROGRAMMA 2021 5

3. OPERATIONEEL ONDERZOEKSPROGRAMMA 2021 6

3.1 INLEIDING 6
3.2 ONDERZOEKSPROGRAMMA 2021 6
3.2.1. Gezamenlijke doelgerichte aanpak afvalwaterketen 6
3.2.2. Visuele inspectie vanuit het riool 6
3.2.3. Controle 6
3.2.4. Monitoring 7
3.2.5. Grondwater 7
3.2.6. Buitengebied 7
3.2.7. Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie 7
3.2.8. Wion-Wibon 8
3.2.9. Gegevens beheer 8
3.2.10. Overige externe advisering 8

4. OPERATIONEEL MAATREGELEN PROGRAMMA 2021 9

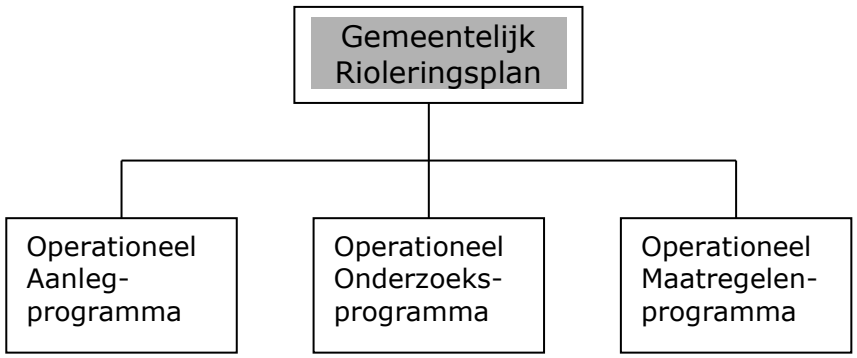
4.1. INLEIDING 9
4.2. MAATREGELENPROGRAMMA 2021 9
4.2.2. Reparatie, renovatie en vervanging gemalen, persleidingen en drukrioleringsunits 9
4.2.3. Onderhoud vrijvervalriolering 9

1. Inleiding en evaluatie

1.1 Inleiding

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is een instrument ten behoeve van aanleg en beheer van riolering. Het vormt de basis voor het bestuur bij besluiten over de doelen en de middelen voor aanleg en beheer van riolering op lange termijn.

Naast het gemeentelijk rioleringsplan wordt er naar gestreefd operationele programma's op te stellen voor de aanleg van riolering, het uitvoeren van maatregelen en het verrichten van onderzoek. De beoogde planstructuur is weergegeven in onderstaande figuur.

Het is de bedoeling de operationele programma's jaarlijks op te stellen. Hierin wordt een gedetailleerd overzicht van de activiteiten gegeven en een terugblik op het vorige jaar. Voor de operationele programma's 2021 wordt gebruik gemaakt van het Gemeentelijk Rioleringsplan en het Rioleringbeheersplan. Het Gemeentelijk Rioleringsplan is in 2018 opgesteld voor de periode 2019-2022 en op 13 december 2018 vastgesteld.

De planning en de kosten voor het realiseren van de operationele plannen is in de bijlage opgenomen.

1.2 Evaluatie Operationeel Programma Riolering 2020

In de evaluatie wordt kort aangegeven wat er in het OPR 2020 was opgenomen en wat er mee gebeurd is. Zaken zijn uitgevoerd tenzij anders vermeld.

1.2.1 Aanlegprogramma 2020

In het aanlegprogramma 2020 voorzag in de aanleg van riolering in het bestemmingsplan Heerenweide. Het riool van de laatste fase is aangelegd.

1.2.2 Onderzoeksprogramma 2020

Gezamenlijke doelgerichte aanpak afvalwaterketen

In het bestuursakkoord Water (BaW) wordt een aantal doelen aangegeven, die vooral door samenwerking bereikt zouden moeten worden. Deze doelen staan bekend als de 3K's. Kosten besparen, kwaliteit verhogen en kwetsbaarheid van de organisatie verminderen. Deze doelen zijn grotendeels bereikt. De kosten zijn nu ten opzichte van de verwachting van 10 jaar geleden veel lager, door samenwerking is de kwaliteit van werkomschrijvingen beter. De kwetsbaarheid van de organisatie blijft wel een aandachtspunt, wel is er veel kennisdeling, maar de rioolmedewerkers in de regio ervaren een hoge werkdruk. Zaken blijven langer liggen dan men eigenlijk wil. Een voorbeeld hiervan is de beoordeling van rioolinspecties.

Het BaW liep tot 2020. De samenwerking op grond van de uitgangspunten willen we continueren. Hiervoor zijn eind 2020 twee overeenkomsten ondertekend.

Visuele inspectie vanuit het riool

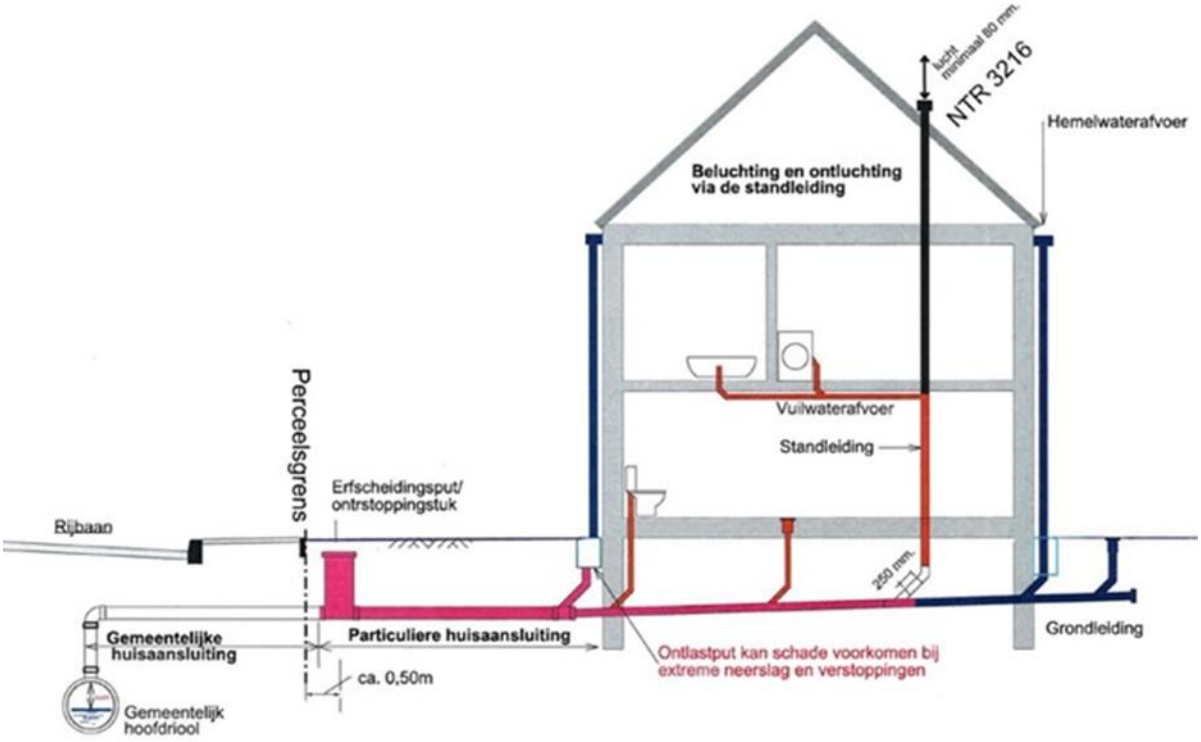
Er is een nieuwe aanbesteding gehouden voor de inspecties. Door de corona is de uitvoer vertraagd. In december is een deel van Hoogwoud geïnspecteerd, de rest volgt begin 2021.

Buitengebied

Er is beleid vastgesteld door de Provincie voor het buitengebied. In de niet gerioleerde gebieden is de waterkwaliteit bepalend voor de te nemen maatregelen. In Opmeer is de waterkwaliteit goed. Dit houdt in dat er geen IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater =minizuivering) bijkomen, terwijl overwogen kan worden de bestaande voorzieningen op termijn niet te vervangen.
In 2020 is op verzoek van HHNK overleg gestart over het toekomstige onderhoud van de aanwezige IBA's en de relatief hoge kosten daarvan.
Er is onderzoek gedaan naar foute aansluitingen, dit zijn aansluitingen van regenwater op de drukriolering, met Riosonic in Aartswoud. Dit systeem maakt gebruik van geluid om de verbindingen te controleren.

Borrelende riolering Merelstraat en omgeving

In de Merelstraat, Wijde Klaver en delen van de Pastoor Meriusstraat is sprake van borrelende riolering en overlopende toiletten bij (hevige) regenval. De oorzaak hiervan is naar verwachting onvoldoende ontluchting van het rioolstelsel. De ontluchting vindt in principe plaats via de ontluchting van de woningen. Als de ontluchting onvoldoende is, of als het erg hard regent, kan er in de aansluiting van het toilet een luchtbel ontstaan. In 2019 is er een onderzoek gedaan naar de beluchting van de woningen. Deze bleek beperkt te zijn. Er zijn in de straat speciale putdeksels aangebracht waardoor de lucht makkelijker het stelsel uit kan. De bewoners zijn geïnformeerd over de situatie en er zijn tips gegeven over oplossingen bij de woningen. Als mensen problemen ervaren dan melden zijn dit. Daarmee is dit item afgerond.

1.2.3 Maatregelenprogramma 2020

Reparatie, renovatie en vervanging vrijvervalriolen

Naar aanleiding van het reinigen van de kolken zijn een aantal kolken met schade vervangen. Het was de bedoeling een aantal leidingen op de Veken te renoveren. Door de corona is dit doorgeschoven naar 2021.

Reparatie, renovatie en vervanging gemalen, persleidingen en drukrioleringsunits

De reparatie van gemalen is uitgevoerd binnen het onderhoudscontract.

Onderhoud

De 6200 straat- en/of trottoirkolen zijn in het najaar gereinigd.
De reiniging van de riolering van stelsel Graaf Willemstraat in Hoogwoud is in december 2020 uitgevoerd.
De 190 pompunits drukriolering zijn gereinigd, waarbij ook de pompen zijn gecontroleerd.
De 23 grote rioolgemalen zijn 2 keer gereinigd.
Storingen aan de gemalen zijn verholpen.
Er zijn 14 verstopte huisaansluitingen gereinigd.

Beheer

Het rioolstelsel is vastgelegd in beheerprogramma Kikker van Riodesk.
Voor de beheer van de gemalen is het onderhoudscontract in 2017 aanbesteed in Westfriese samenwerking. De overeenkomst met Remondis uit Uitgeest is ingegaan op 1 maart 2018 en heeft een looptijd van 2 jaar met mogelijkheid tot 2 jaar verlenging. Van deze verlenging is gebruik gemaakt. De administratie van het onderhoud wordt gedaan in Facta Data Management (FDM), een online dataprogramma. De werking van de hoofdgemalen kan gevolgd worden via Aquaview, terwijl de meeste minigemalen aangesloten zijn op Grundfos Remote Management (GRM).

2. Operationeel aanlegprogramma 2021

2.1. Inleiding

Dit operationeel programma geeft aan welke aanlegactiviteiten in 2021 in de gemeente Opmeer zullen worden uitgevoerd.

De basis voor het operationeel aanlegprogramma wordt gevormd door gemeentelijke uitbreidingsplannen. Deze plannen zijn verwoord in het gemeentelijk rioleringsplan 2019-2022, zodat dit als basis kan dienen voor alle rioolplannen.

2.2. Aanlegprogramma 2021

Het aanlegprogramma voorziet in 2021 niet in de aanleg van riolering.

3. Operationeel onderzoeksprogramma 2021

3.1 Inleiding

Dit operationeel programma geeft aan welke onderzoeksactiviteiten in 2020 in de gemeente Opmeer zullen worden uitgevoerd. De basis voor dit operationeel programma wordt gevormd door het GRP 2019-2022.

3.2 Onderzoeksprogramma 2021

3.2.1. Gezamenlijke doelgerichte aanpak afvalwaterketen

In het bestuursakkoord Water wordt een aantal doelen aangegeven: het verlagen van de stijging van de kosten met 12,5% in 2020 ten opzichte van de raming in 2010, het vergroten van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid, het versterken van de kennis en meer aandacht voor duurzaamheid en innovatie. Doelen die vooral door samenwerking bereikt moeten worden. De samenwerking is gezocht in West-Friesland met de gemeenten Koggenland, Medemblik, Hoorn, Stede Broec, Drechterland, Enkhuizen, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en waterleidingbedrijf PWN. De heer Brouwer van gemeente Medemblik fungeert als projectcoördinator.
Het bestuursakkoord water liep tot 2020 en is niet vernieuwd. De onderlinge samenwerking willen we wel continueren, daarom zijn in 2020 twee samenwerkingsovereenkomsten ondertekend om dit een basis te geven, een voor het hele verzorgingsgebied van HHNK, en een specifiek voor de regio Westfriesland. In de overeenkomsten zijn de speerpunten voor de komende tijd vastgelegd. Zonder in detail te treden wordt aandacht besteedt aan de volgende thema's: Functioneren van de waterketen, optimalisatie van de waterketen, visie en programmering, data, medewerkers en de fysieke leefomgeving. Ieder thema wordt uitgewerkt in meerdere punten. In 2021 zal de focus vooral liggen op het nieuwe regionale gemeentelijk rioleringsplan. Dit plan krijgt een gemeenschappelijk beleidsdeel voor alle Westfriese gemeenten en een apart deel voor de details per gemeente. Verder krijgt de klimaatadaptatie (zie 3.2.7) de nodige aandacht.

3.2.2. Visuele inspectie vanuit het riool

Er staat voor 2021 ca. 5 kilometer op het programma en wel het stelsel van de Beatrixlaan in de Weere en Van de Nootstraat in Hoogwoud, hiervoor is € 15.000,-- begroot.

Riolering wordt aangetast en beschadigd. Om tijdig en technisch verantwoorde maatregelen in de vrijvervalriolen voor te bereiden en uit te voeren is een visuele inspectie noodzakelijk met tv-camera. De visuele inspecties vergroten het inzicht in het functioneren en de toestand van de riolering. Daarmee wordt het mogelijk de stabiliteit, waterdichtheid en afstromingtoestand van de riolering te toetsen. Het onderzoek vergroot het inzicht in de restlevensduur van de aangetaste rioolbuizen. Er wordt iedere keer een heel afstromingsgebied gedaan. Hierdoor verschilt de lengte per jaar.

3.2.3. Controle

Alle bedrijven, voor zover door hen ander afvalwater dan huishoudelijk afvalwater wordt geloosd, zijn in bezit van een lozingsvergunning. De controle van deze lozingen maakt deel uit van de periodieke milieucontrolebezoeken bij deze bedrijven en wordt verricht door de afdeling Ruimte en Ondernemen.

3.2.4. Monitoring

Er is geen constante monitoring van het stelsel. Bij hevige regen wordt de werking van het stelsel via de gegevens van de gemalen gecontroleerd om een beeld te krijgen van het ontstaan van water op straat situaties.

3.2.5. Grondwater

De gemeente heeft een zorgplicht bij grondwaterproblemen. Probleemlocaties voor grondwater zijn in Opmeer echter niet bekend.

De afdeling Realisatie en Beheer is aanspreekpunt voor grondwater en verzamelt informatie met betrekking tot grondwater, geeft waar nodig advies, of verwijst door.
Bij de regionale samenwerking wordt met het PWN ook naar grondwatermonitoring gekeken.

3.2.6. Buitengebied

In het buitengebied (niet gerioleerd gebied) worden geen nieuwe voorzieningen aangelegd. Het effect op de waterkwaliteit is marginaal. In overleg met het Hoogheemraadschap wordt bepaald hoe wordt omgegaan met de bestaande IBA's. De verplichting voor de IBA's is vervallen. In theorie is een verbeterde septictank voldoende. Moeten de IBA's vervangen worden? Hier spelen verschillende aspecten een rol. Het zuiveringsrendement van een IBA is hoger. Ook is er destijds voor gekozen de bewoners te ontzorgen. Als de IBA wordt vervangen komt de zorg weer bij de bewoner te liggen.
Uiteraard is er ook de financiële kant van de zaak. De gemeente draagt nu ca. € 200 per IBA bij. Hiervoor is € 25.741,-- begroot. Dit bedrag is destijds overeengekomen met als uitgangspunt dat de onderhoudskosten ongeveer € 400 per IBA zouden zijn. De kosten voor het onderhoud zijn echter beduidend hoger. Ook kunnen we hoge onderhoudskosten verwachten in de toekomst. Vervangen lijkt dan de aangewezen weg, maar omdat er nog 118 IBA's zijn in Opmeer is ook vervangen een flinke kostenpost.
In het buitengebied worden meer grootschalige onderkomens voor seizoenarbeiders geplaatst. Door het afstandscriterium moeten deze vaak aangesloten worden op de riolering. Het drukrioolstelsel in het buitengebied groeit hierdoor.
Vanuit Opmeer wordt ingezet op gespreide vervanging van de aanwezige voorzieningen.

3.2.7. Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie is een gezamenlijk nationaal plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk met concrete acties en doelen voor de verantwoordelijke overheden om de negatieve effecten van de klimaatverandering te beperken. Er wordt ook over klimaatadaptatie gesproken. Daarvoor wordt de methodiek van 'weten, willen, werken' gehanteerd conform de werkwijze die in 2014 in de deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie is afgesproken:
Weten: in beeld brengen wat de kwetsbaarheden zijn;
Willen: ambities formuleren om de knelpunten en mogelijk meer aan te pakken en
Werken: aan de slag gaan om onze leefomgeving in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te hebben.
Het programma kent vijf thema's: Wateroverlast (ten gevolge van hevige regenval), Hittestress, Droogte, (gevolgen van) Overstromingen en Bodemdaling. De prioriteit ligt nu bij de samenwerking in de waterketen. Riolering is natuurlijk een onderdeel met een duidelijke link met wateroverlast, maar beslist niet de oplossing voor alle problemen. Hiervoor is inzet van meerdere disciplines waaronder Ruimtelijke Ordening nodig. In 2018 is een plan van aanpak vastgesteld. In 2019 zijn de kwetsbaarheden in beeld gebracht, (weten) In Opmeer betreft dit enkele water-op-straat locaties en mogelijke hittestresslocaties, met name op bedrijventerreinen en bij scholen. Begin 2020 is de risicodialoog gevoerd, naar aanleiding hiervan is de adaptatiestrategie opgesteld, die in 2021 vastgesteld wordt (willen).
Uitgangspunt is handhaving van het huidige beschermingsniveau, hetgeen inhoud dat ca. 10

mm extra regen geborgen moet kunnen worden in het riool, of in de openbare ruimte. Er wordt nu gewerkt aan de uitvoeringsagenda.

3.2.8. Wibon (Wion)

De Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netwerken (WION) verplicht het digitaal leveren van kabels- en leidinggegevens, waaronder de rioolleidingen. De WION draagt bij aan het beperken van graafschades. Per 31-3-2018 is de Wion vervangen door de Wibon (Wet Informatie-uitwisseling Boven en Ondergrondse netten + Netwerken). Voor Opmeer is het belangrijkste verschil dat nu ook de huisaansluitingen digitaal in beeld gebracht moeten worden voor uiterlijk 1 januari 2028.
De gegevens voor de Wibon worden beheerd in Kikker van Riodesk.

3.2.9. Gegevens beheer

De gegevens in het rioleringsbeheerprogramma Kikker worden continu in eigen beheer bijgehouden. Zo worden revisiegegevens van nieuwbouwwijken toegevoegd in het programma. Tevens worden hierin uitgevoerde inspecties opgenomen en gepleegd onderhoud toegevoegd. Dit gebeurt een aantal keer per jaar, afhankelijk van de vergaarde gegevens.

3.2.10. Overige externe advisering

Voor overige, externe advisering is € 10.250,-- begroot. Hierbij kan gedacht worden aan onderzoek naar stankproblemen of capaciteitsmetingen van gemalen.

.

4. Operationeel maatregelen programma 2021

4.1. Inleiding

Dit operationele programma geeft aan welke maatregelen aan de bestaande voorzieningen in 2021 in de gemeente Opmeer zullen worden uitgevoerd. De basis voor het operationele maatregelen programma wordt gevormd door het GRP 2019-2022.

4.2. Maatregelenprogramma 2021

4.2.1. Reparatie, renovatie en vervanging vrijvervalriolen

Door tijdige renovatie of vervanging wordt de werking van de riolering gewaarborgd. Hiervoor is voor de planperiode 2019 t/m 2022 jaarlijks een bedrag begroot van € 210.000,-, op basis van leeftijd van het stelsel. Op basis van de inspecties zal bepaald worden welke stukken aangepakt moeten worden.
In 2021 worden, zoals eerder aangegeven, riolen aangepakt naar aanleiding van de inspectie van 2018. Dit betreft riolen op de Veken.
Naar aanleiding van de inspectie 2019 wordt in 2021 het maatregelenpakket opgesteld en aanbesteedt. Naar verwachting zal dit werk in 2021 of 2022 uitgevoerd worden.

4.2.2. Reparatie, renovatie en vervanging gemalen, persleidingen en drukrioleringsunits

Het onderhoud van het mechanisch - elektrisch gedeelte van de 23 rioolgemalen en 190 minigemalen wordt uitbesteed. De reiniging van de gemalen, verhelpen van storingen en onderhoud van de aanwezige schuiven wordt hierin geïntegreerd. De 190 pompunits drukriolering worden eenmaal per jaar gereinigd, waarbij ook de pompen worden gecontroleerd. De grote rioolgemalen worden 2 keer per jaar gereinigd.
Gebreken worden direct verholpen en benodigde aanpassingen uitgevoerd.
Jaarlijks worden gemiddeld 15 pompen van het drukrioleringssysteem vervangen.
Er worden hoofdverdeelkasten en sturingskasten vervangen.
Dit onderhoud en het verhelpen van storingen wordt door de firma Remondis uitgevoerd.

4.2.3. Onderhoud vrijvervalriolering

De ca. 6300 straat- en/of trottoirkolen zullen medio mei gereinigd worden. Door Werksaam Westfriesland worden 256 kolken handmatig gereinigd. De resterende kolken worden machinaal gereinigd. Het slib wordt afgevoerd. Hiervoor is € 13.000,-- geraamd.
Gemiddeld wordt ieder jaar rond de 8 km. riool gereinigd. Door de reiniging worden vuilophopingen verwijderd en wordt de afvoer van het rioolwater verbeterd.
Er staat voor 2020 ca. 5 kilometer op het programma en wel het stelsel van de Beatrixlaan in de Weere en Van der Nootsstraat in Hoogwoud, hiervoor is € 10.000,-- begroot.
Het rioolslib, afkomstig uit de riolen en pompkelders wordt afgevoerd naar een daarvoor bestemde stortplaats.
Voor het verhelpen van verstopte huisaansluitingen en ander klein onderhoud aan het riool is € 37.691,-- opgenomen.